

Nauka języka angielskiego u dzieci w wieku przedszkolnym – jak uczyć skutecznie?

W dzisiejszych czasach nauka języka angielskiego wydaje się być obowiązkowa dla wszystkich, gdyż jest to język, w którym można porozumieć się w większości państw na świecie. Rodzice dzieci, rozpoczynających edukację przedszkolną, często zastanawiają się nad sensem dodatkowych zajęć językowych. Panuje ogólnie przyjęte przekonanie, że małe dzieci uczą się języka z dużą łatwością i bardzo szybko. Glottodydaktycy uważają, iż pierwsze dziesięć lat życia stanowi czas najbardziej efektywny w nauczaniu języka obcego. W tym wieku następuje u dzieci znaczący rozwój kompetencji językowych, a zatem słuchania, mówienia, czytania i pisania. Dla pierwszej dekady życia charakterystyczna jest również plastyczność narządów artykulacyjnych dzięki czemu dziecko ma możliwość wyartykułować większość dźwięków (Młynarczyk-Misiura M., 2014 s. 12). Są również tacy, którzy sprzeciwiają się zbyt wczesnemu rozpoczynaniu nauki drugiego języka. Większość psychologów jednak jest zdania, że zdecydowanie warto wprowadzać naukę języka obcego już w młodszych grupach przedszkolnych.

Dziecko swój język ojczysty przyswaja w przeciągu kilku pierwszych lat życia. Psychologowie twierdzą, iż nie istnieje ostre rozróżnienie pomiędzy przyswajaniem języka pierwszego a drugiego. Przyswajanie języka drugiego można rozpocząć już na etapie przyswajania języka pierwszego. W takim wypadku można mówić o dwujęzycznym przyswajaniu pierwszego języka. Małe dzieci uczą się języka obcego w identyczny sposób jak ojczystego – poprzez obserwację, słuchanie i naśladowanie gestów czy ruchów oraz dźwięków i słów używanych przez osoby dorosłe, które z nimi przebywają (Wieczorek A., 2008, s. 33). Nabywanie języka obcego przez dzieci znacznie różni się od nauki języka przez osoby dorosłe. Inne są ich osobiste predyspozycje, sprawności emocjonalne, kognitywne i psychologiczne aspekty rozwoju językowego. (Kania M., 2013 s.101). Wiek dziecka, w jakim podejmowana jest nauka języka obcego ma znaczący wpływ na rezultaty tych działań. Szczególna wrażliwość umysłu dziecka na przyswajanie nowego języka przypada na tak zwany okres krytyczny. Według psychologów trwa on od drugiego roku życia do okresu dojrzewania. (Kania M., 2013 s. 103). Małe dzieci potrafią w pełni skoncentrować się na treningu językowym, dlatego też nabywanie drugiego języka jest szybkie i łatwe. Nauka języka obcego już w przedszkolu w naturalny sposób wprowadza małego ucznia w świat innego języka, przy tym jest okazją do zetknięcia się z kulturą, z którą dany język jest utożsamiany(Kamińska K., 2008, s. 5).

W jaki sposób uczyć młodsze dzieci obcego języka?

Najmłodszy uczniowie w wieku przedszkolnym uczą się inaczej niż dzieci starsze. Powszechnie znane i stosowane przez nauczycieli rozwiązania metodyczne w odniesieniu do uczniów starszych, nie zawsze są efektywne w grupie dzieci w wieku przedszkolnym. Ta grupa odbiorców wymaga odejścia od pasywnego do aktywnego nauczania. Mają one dużą potrzebę ruchu oraz ograniczoną koncentrację. Projektując zajęcia dla nich dobrze jest, gdy wybieramy aktywności, które pozwolą zaangażować je całościowo, pozwolą wyżyć się energii w ruchu, być w interakcji z rówieśnikami (Kondrat D., 2015, s. 72). W artykule Wczesna edukacja językowa K. Kamińska wymienia trzy metody odpowiednie do takiej pracy z młodszymi dziećmi. Są to metody naturalna, komunikatywna oraz motoryczna. Zastosowanie ich wszystkich pozytywnie wpływa na proces przyswajania obcego języka.

- Metoda naturalna mówi, że istotne jest używanie języka w sytuacjach komunikacyjnych. Ważny jest bezpośredni kontakt dziecka z jak największą liczbą bodźców językowych.
- W metodzie, komunikatywnej nauczanie ma opierać się na tworzeniu rzeczywistych sytuacji wymagających interakcji werbalnych. W systemie tym wykorzystuje się często dużo materiałów dydaktycznych, takich jak plakaty czy książki, które mają za zadanie stymulowanie do wypowiedzi.
- Ostatnia z metod, motoryczna za podstawę przyjmuje koordynację aktywności ruchowej z mową. Mowa ciała, mimika oraz gestykulacja powiązana z wypowiedzią słowną ułatwia zapamiętywanie (Kamińska K., 2008, s. 8).

Najważniejszą zasadą jest to, że nauka języka obcego przez dzieci powinna odbywać się poprzez zabawę. Podczas wykonywania czynności ruchowych, gier dydaktycznych czy sytuacyjnych, recytując rymowanki czy śpiewając piosenki mali uczniowie oswajają się ze strukturami języka angielskiego oraz z jego brzemieniem. (Wieczorek A., 2001s. 6). Planując lekcję angielskiego powinno pamiętać się o tym, aby zabawy i zadania były zróżnicowane, nie tylko pod względem aktywności ale również aktywizacji zmysłów. Niezwykle skutecznymi metodami w nauce języka obcego małe dzieci są te, które wykorzystują jego wyobraźnię, inwencje twórczą oraz ruch, kiedy to uczeń naśladuje przedmioty, czynności czy zwierzęta. Nauka z elementami zabawy nie wprowadza stresu, współzawodnictwa czy nacisku na osiągnięcie wyników. Taka pozytywna atmosfera sprzyja nauce (Górny H., 2005, s. 13-15).

Małe dzieci mają bardzo dobrą pamięć wizualną co też należy wykorzystywać w procesie planowania zajęć. Na poziom motywacji przedszkolaka do nauki języka angielskiego duży wpływ mają materiały dydaktyczne stosowane przez nauczyciela. Zadaniem takich materiałów jest

ilustrowanie rzeczywistości oraz stwarzanie możliwości kojarzenia pojęć z przedstawionym materiałem (Młynarczyk-Misiura M., 2014 s. 12). Pomoce dydaktyczne powinny być dobrane w ten sposób, aby ich stymulowały dzieci, wywołały u nich ciekawość, zainteresowanie, a następnie umożliwiały ich aktywność.

Bardzo popularną metodą nauczania języka angielskiego najmłodszych jest Total Physical Response (TPR), czyli metoda Reagowania Całym Ciałem. Metoda ta została opracowana przez amerykańskiego psychologa J.J. Ashera w 1977 roku. Polega ona na kojarzeniu słów z ruchem i zaangażowaniu całego ciała, co pobudza równocześnie lewą i prawą półkulę mózgową i pozwala lepiej i szybciej zapamiętywać. Nauczyciel wydaje polecenia i demonstruje je, a uczniowie powtarzają czynności. Uczniowie mają za zadanie najpierw osłuchać się z językiem, a sami zaczynają wykonywać polecenia dopiero wtedy, kiedy są gotowi. (Komorowska H., 2005, s. 29)

Rola nauczyciela

W procesie nauczania języka angielskiego małych dzieci najistotniejszą rolę odgrywa nauczyciel prowadzący. Od jego podejścia będzie zależało czy dzieci polubią zajęcia i czy będą miały motywację do aktywnego uczestniczenia w nich. Największą rolę odgrywają kompetencje językowe nauczyciela. Najważniejsze są umiejętności w zakresie wymowy, bowiem percepcja słuchowa jest u dzieci najważniejsza. Niedopuszczalne jest, aby nauczyciel popełniał błędy w swoich wypowiedziach, ponieważ mogą być one powielane przez dzieci. Prowadzący powinien wyróżniać się również kreatywnością w tworzeniu pomocy, dobieraniu wierszy, piosenek, rymowanek czy tworzeniu atrakcyjnych pomocy dydaktycznych. Nauczyciel powinien posiadać wiedzę z zakresu glottodydaktyki, która pozwoli mu na przygotowanie zajęć zgodnych z metodyką nauczania młodszych dzieci. Niezwykle ważną kompetencją dydaktyczną jest posiadanie umiejętności diagnozowania dzieci – oceny wiedzy oraz monitorowania postępów. Dzięki temu można odpowiednio dostosować poziom zajęć dla konkretnych dzieci. (Sobczak A., Nauka języka obcego dzieci w wieku przedszkolnym, <https://repozytorium.amu.edu.pl/server/api/core/bitstreams/a69d0521-17e0-4a81-8075-5a91e7af00da/content>, dostęp: 15.10.2022)

Kontakt z językiem angielskim od najmłodszych lat przynosi wiele korzyści. Wpływa to na rozwój umysłowy dziecka oraz poszerza jego horyzonty poprzez spotkanie z obcą kulturą. Oswojenie z językiem może ułatwić przyswajanie go w późniejszych latach oraz uniknąć strachu przed komunikowaniem się w nim.

Bibliografia:

- Kamińska K., (2008), Wczesna edukacja językowa (na przykładzie języka angielskiego), „Wychowanie w przedszkolu”, nr. 3, s. 8
- Kania M., Wpływ wybranych czynników na rozwój dwujęzyczności dzieci, Języki obce w szkole, 3/2013
- Klein Wolfgang, Przystawianie drugiego języka: proces przyswajania języka [w:] Psychologiczne aspekty dwujęzyczności, Kurcz Ida, Gdańsk, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2007
- Komorowska H., , Metodyka nauczania języków obcych, Warszawa, 2005
- Kondrat D., Metody pracy z dziećmi w przedszkolu, Języki obce w szkole, 2015, nr. 1, s. 72
- Młynarczyk-Misiura M., Język obcy – już w przedszkolu czy za wcześnie?, Blżej przedszkola, nr 2.149/ 2014 s. 12-13
- Sobczak A. „Nauka języka obcego dzieci w wieku przedszkolnym, <https://repozytorium.amu.edu.pl/server/api/core/bitstreams/a69d0521-17e0-4a81-8075-5a91e7af00da/content>, dostęp: 15.10.2022)
- Wieczorek A., Angielski dla dzieci. Czy...? Jak...? Gdzie...? Kiedy...?, Edukacja i dialog, 2008/3
- Wieczorek A., Malenta G., Bingo! Mini – poradnik metodyczny, Warszawa, 2001